

KIILI KUNSTIDE KOOLI RÜTMIMUUSIKA TRUMMI HUVIALA PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

ÜLDSÄTTED

- Kiili Kunstide Kooli õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö antud koolis.
- Õppekava koostamisel on lähtutud huvikooli seadusest, huviharidusstandardist, kooli põhimäärusest, paikkonna vajadustest, õpilaste soovidest ja kooli traditsioonidest ning võimalustest.
- Kiili Kunstide Kooli õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.
- Põhiõpe on ette nähtud õpilastele, kes soovivad ja suudavad õppida mahukama, enam harjutamist ja õppimist nõudva õppekava järgi. Õpilasele võimaldatakse soovi korral ja vastava taseme olemasolul õppeaja vältel üle minna põhiõppekavalt vabale õppekavale ja vastupidi. Sooviavalduse kinnitab või lükkab tagasi õppenõukogu.

I ÜLDOSA

1. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ EESMÄRGID

- 1.1. Kõrge kvaliteediga muusikaalase põhihariduse andmine.
- 1.2. Aidata õpilastel kasvada muusikat ja kunsti mõistvateks ning hindavateks, terve ellusuhtumisega ennast ja teisi väärtustavateks inimesteks.
- 1.3. Kujundada õpilasi isiksusteks, kes oskavad ennast väljendada ja julgevad esineda.
- 1.4. Kasvatada õpilases oskust oma tegevust eesmärgistada, kavandada ning hinnata.
- 1.5. Õpilase kriitilise ja analüütilise mõtlemisoskuse arendamine.
- 1.6. Õpilase otsustusvõime ja vastutusvõime arendamine.
- 1.7. Õpilase töövõime, koostööoskuste ning sotsiaalsete oskuse arendamine.
- 1.8. Õpilase kunstitaju, loovuse ja fantaasia arendamine.
- 1.9. Õpilase ettevalmistamine õpinguteks oma eriala kesk- ja/või kõrgemal tasemel.
- 1.10. Kohaliku kultuurielu edendamine eesti kultuuritraditsioonidele toetudes.

2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

- 2.1. Õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest.
- 2.2. Üldosa kirjeldab õppekava eesmärgid ja õppeprotsessi käigu ning toob välja vastavasse õppekavasse kuuluva ainelooendi.
- 2.3. Ainekavad annavad vastava aine jaoks suunad ja tasemenõuded.
- 2.4. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi ja kooli materiaalseid võimalusi.
- 2.5. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas iga õpilase võimekust ja vastavust klassi tasemele.
- 2.6. Tasemele mittevastavate õpilaste õpingute jätkamise võimaluste üle otsustab õppenõukogu.
- 2.7. Õppekava suurem eesmärk on kujundada õpilase isikupära ja suunata õpilast oma tegevust jälgima ning õppimist kavandama ja analüüsima vastavast erialast lähtudes.

3. ÕPPEPROTSESS

- 3.1. Õppimise käigus saab õpilane oskuse õpitavat analüüsida ja hinnata ning õpilase õppeedukus sõltub tema pühendumusest õppetöösse. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja, looja ning õpilase juhendaja ning innustaja.
- 3.2. Õppeprotsess pakub oma struktuuriga esinemiste, arvestuste ja eksamitega õpilasele eduelamuse ning ka oma vigadest õppimise võimalusi.
- 3.3. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õpilasele tuleb selgitada, mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.
- 3.4. Hindamise põhieesmärgid on:
 - 3.4.1. motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;
 - 3.4.2. anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanematele;
 - 3.4.3. näidata õpilaste individuaalsete õpitulemuste vastavust õppekavas määratud tasemele.
- 3.5. Hindamine on reglementeeritud dokumendiga "Kiili Kunstide Kooli õpilaste hindamise kord".

4. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS

- 4.1. Õppetöö Kiili Kunstide Kooli muusikaosakonna põhiõppes on jagatud järgmistesse arenguastmetesse:
 - 4.1.1. noorem aste
 - 4.1.1.1. eelklass (eelkõige õpilastele, kes õpivad üldhariduskooli I klassis);
 - 4.1.1.2. 1.-4. õppeaasta (eelkõige õpilastele alates üldhariduskooli II klassist).
 - 4.1.2. vanem aste – 5.-7. õppeaasta (õpilastele, kes on noorema astme edukalt lõpetanud ja saanud õppenõukogu suunamise vanemasse astmesse);
 - 4.1.3. lisa-aasta(d) – ainult õppenõukogu otsusel ja kooli võimalusel õpilastele, kes on lõpetanud vanema astme heade tulemustega.
- 4.2. Õppetunni kestus on 45 minutit.
- 4.3. Õppeaasta algab 1. septembril ja lõpeb 31. augustil.
- 4.4. Koolivaheajad on ühitatud Kiili Gümnaasiumi koolivaheaegadega.
- 4.5. Õppetöö jaguneb poolaastateks.
- 4.6. Õpilane on seotud õppetööga vastavalt õppeaasta pikkusele.
- 4.7. Õpilaste üleminek ühest klassist teise toimub õppetulemuste, hindeliste esinemiste ja arvestuste alusel õppenõukogu otsusega.
- 4.8. Noorema astme lõpetamisel toimub erialas ja solfedžos üleminekueksam.
- 4.9. Vanema astme lõpetamisel toimub erialas ja solfedžos lõpueksam.
- 4.10. Vanema astme lõpetamisel saab õpilane kooli lõpudiplomi. Diplomi saab ainult kõikides õppeprogrammis olevates õppeainetes eksami (arvestuse) sooritanu.
- 4.11. Muusika põhiosakonda võetakse õpilased vastu konkursi alusel. Konkursi korraldamiseks moodustatakse koolis vastuvõtukomisjon. Vastuvõtutingimused ja kord kehtestatakse Kiili Kunstide Kooli õpilaste vastuvõtmise ja lahkumise korraga.

5. ÕPPEAINETE LOETELU

5.1. Ained ja nädalatundide arv:

	põhiõpe								lisa-aastad	
	noorem aste					vanem aste				
	eelklass	I klass	II klass	III klass	IV klass	V klass	VI klass	VII klass	VIII klass	IX klass
Eriala	1,5	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Eriala koosmäng						1	1	1	1	1
Solfedžo	1,5	2	2	2	2				2*	2*
Rütmimuusika teooria						2	2	2		
Rütmimuusika ajalugu						1	1	1		
Lisaeriala					1*	1*	1*	1*		

Selgitus:

- Tärniga märgitud osa ainete loetelust antakse õpilase soovi ja kooli võimaluste korral.
- Lisaeriala valimine eeldab õppetööga väga hästi toimetulekut.
- Eelklassi võetakse õpilased, kes astuvad samal õppeaastal üldhariduskooli esimesse klassi. Vanemad õpilased alustavad õpinguid I klassis.

II AINEKAVAD

1. RÜTMIMUUSIKA TRUMMI AINEKAVA

Hindelised esinemised:

Hindelised esinemised toimuvad kord poolaastas. Sügisel võivad hindelised esinemised toimuda alates novembri keskpaigast ja kevadel alates aprilli lõpust. IV ja VII klassis on kevadise hindelise esinemise asemel eksam. VII klassis on sügisene hindeline esinemine vabatahtlik ning seal on lubatud esitada juba ka kevadise eksami kavasse kuuluvaid teoseid. Hindelise esinemise kava esitatakse peast (kui ei ole eraldi nõuetes teisiti märgitud). Hindelist esinemist hindab hindamiskomisjon vastavalt kehtivale hindamiskorrale. Hindelise esinemise kava peab vastama käesolevas õppekavas toodud nõuetele. Esimest aastat õppivad õpilased ei pea esinema I poolaastal. Samal poolaastal vähemalt regionaalse ulatusega konkursil osalenud õpilane ei pea hindelisel esinemisel osalema ja tema hindeks loetakse 5 (väga hea).

Õpetajal on lubatud ametliku hindelise esinemise kõrval hinnata numbriliselt ka muid antud poolaastal tehtud etteasteid, kuid ainult tunnihindega.

Eelklassist kuni neljanda klassini (kaasaarvatud) võib esineda hindelistel esinemistel trummikomplektiga kas üksi, muusikafailiga või bändiga.

Tehnilised arvestused:

II-VI klassini toimub tehniline arvestus kord poolaastas. VII klassis toimub tehniline arvestus vaid I poolaastal. Arvestust hindab hindamiskomisjon vastavalt kehtivale hindamiskorrale. Arvestuse kava peab vastama antud klassi tehnilistele nõuetele.

Eksamid:

Noorema astme üleminekueksam (IV õppeaasta kevadel).

Lõpueksam toimub vanema astme lõpus (VII õppeaasta kevadel).

Mõlemal eksamil esitatakse ettenähtud kava korraga täies ulatuses ja peast (kui ei ole eraldi nõuetes teisiti märgitud).

Kodune töö:

Tunnis toimub uue materjali omandamine, uute mänguvõtete ja harjutamismetoodika õppimine. Eeldatakse, et õpetaja juhistest lähtuvalt jätkab õpilane igapäevaselt tööd ka kodus, et tunnis läbitud teemad ja probleemide lahened muutuksid omaseks. Järgmisel tunnil korratakse vajadusel eelmise tunni olulised teemad üle ning antakse järgmised ülesanded, mis kodus harjutamist nõuavad.

1.1. NÕUDED KLASSIDE KAUPA:

Eelklass

Eesmärgid: Tundma õppida trummikomplekti – trummide, taldrikute nimed ning üldine arusaam kuidas ja kus neid kasutatakse. Harjumine pulkade ja instrumendiga. Solfedžos õpitavate rütmide plaksutamine, koputamine ja pulkadega trummidel mängimine. Tempotunde arendamine ning tempo kõva häälega lugemine. Metronoomi kasutamine.

Hindeline esinemine:

II poolaastal - üks pala trummikomplektiga koos metronoomiga. Fookuses on tempos mängimine.

I klass

Eesmärgid: Rütmi – ning tempotunde, liikumiskoordinatsiooni, muusikalise mälu ja iseseisva harjutamise arendamine. Vaba ning loomuliku mängutehnika omandamise jätkamine. Uute trummibiitide õppimine.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – üks pala trummikomplektiga koos metronoomiga. Fookuses on tempos mängimine. (esinevad vaid eelnevalt eelklassis õppinud õpilased).

II poolaastal – üks pala trummikomplektiga koos metronoomiga. Fookuses on tempos mängimine.

Nõuded tehnikale:

2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtude tundmine.

Nimetatud taktimõõtude raames solfedžos õpitavate rütmide mängimine trummidel.

Nimetatud taktimõõtude raames lihtsamate trummibiitide mängimine: 8-biit, valss.

II klass

Eesmärgid: Oskuste süvendamine, noodistlugemise arendamine. Dünaamika kasutamine – mängimine vaikselt, valjusti. Solfedžos õpitavate rütmide rakendamine trummidel. Tutvumine rudimentidega soolotrummil (üksikud löögid, topeltlöögid, paradiddle).

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – lihtne soolotrummietüüd, mis sisaldaks erinevaid dünaamikaid ja/või rudimente.

II poolaasta – lihtne soolotrummietüüd, mis sisaldaks erinevaid dünaamikaid ja/või rudimente.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – üks pala või kaks erineva iseloomuga pala trummikomplektiga.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala trummikomplektiga.

Nõuded tehnikale:

Õpitud biitide mängimine üksi ja koos muusikaga.

Elementaarsete rudimentide aeglasel tempos mängimine (üksikud löögid, topeltlöögid, paradiddle).

Mängimine vaikselt ja valjusti dünaamikas.

Solfedžos õpitavate rütmide mängimine trummidel.

III klass

Eesmärgid: Trioolid. Kaheksandik taktimõõdud ($3/8$, $6/8$, $12/8$). Koosmängu arendamine. Uued trummibiidid neljandik- ning kaheksandik taktimõõdudes. Rõhkude ja aktsentide kasutamine. Soolotrummil rim click tehnika. Avatud hi-hat'i tehnika.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – soolotrummietüüd (mis võib olla ka kaheksandik taktimõõdus) ja lihtne koordinatsiooniharjutus trummikomplektil.

II poolaasta – soolotrummietüüd (mis võib olla ka kaheksandik taktimõõdus) ja lihtne koordinatsiooniharjutus trummikomplektil.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala trummikomplektiga.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala trummikomplektiga.

Nõuded tehnikale:

Rütmide ja rudimentide mängimine soolotrummil erinevates tempodes (aeglasest mõõdukani).

Erinevate taktimõõdude tundmine.

Õpitud biitide mängimine trummikomplektiga üksi ja koos muusikaga.

Rõhkude ja aktsentide kasutamine.

Rim click'i ja avatud hi-hat'i tehnika kasutamine.

IV klass

Eesmärgid: Lihtsama muusikalise materjali otse noodist lugemine (prima vista). Õpitud taktimõõtude raames uute biitide omandamine – funk, disco. Õpitud biitide varieerimine. Uued rudimentid – flam ja drag. Metronoomi kasutamine takti rõhututel osadel. Trummikomplekti hooldamine ja häälestamine. Õpitud rudimentide kasutamine kogu trummikomplekti ulatuses – rudimentidel põhinevad trummibiidid.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – üks orkestraalne soolotrummietüüd ja koordineerimisharjutus trummikomplektil
II poolaasta – üks rudimentaalne soolotrummietüüd, prima vista ja koordineerimisharjutus trummikomplektil

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala trummikomplektiga.

IV klassi lõpus tuleb erialas sooritada noorema astme üleminekueksam:

Eksamil tuleb esitada vähemalt kolm erineva karakteriga pala: üks vabalt valitud stiilis soolotrummietüüd ning kaks pala ansambli koosseisus. Ansambli koosseisus esitatud palad tuleb esitada peast, soolotrummietüüdi võib mängida noodist.

Nõuded tehnikale:

Õpitud rudimentide valdamine soolotrummil aeglasest mõõdukalt kiire temponi.

Pädev koordineerimistunnetus, algeline oskus kasutada mängus kõiki käsi ja jalgu teineteisest sõltumatuna.

Oskus püsida tempos nii metronoomi järgi kui ka ilma.

Erinevate muusikastiilide valdamine trummidel.

IV klassi üleminekueksamid heade tulemustega sooritanud õpilane jätkab õpinguid õppenõukogu otsusega V klassis. Üleminekueksami nõrkade tulemustega sooritanud õpilane viiakse õppenõukogu otsusega üle vabaõppe 5. õppeaastale.

V klass

Eesmärgid: Kuulamise järgi lihtsamate trummibiitide mängimine. Trummibreigid ja nende kasutamine rütmimuusika fraseerimisele vastavalt. Ebakorrapärase taktimõõdu – 5/8, 7/4 jne. Topeltlöögitremolo (double stroke roll'i) arendamine eelnevalt õpitud topeltlöögitehnikast.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – üks vabalt valitud stiilis soolotrummietüüd, prima vista ja koordinatsiooniharjutus trummikomplektil.

II poolaasta – kaks soolotrummietüüdi - üks orkestraalne, üks rudimentaalne ja koordinatsiooniharjutus trummikomplektil.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala trummikomplektiga ansambli koosseisus.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala trummikomplektiga ansambli koosseisus.

Nõuded tehnikale:

Double stroke roll soolotrummil aeglasest mõõduka temponi.

Lihtsama rütmilise materjali mängimine ebakorrapärastes taktimõõtudes.

Trummibreikide ja ghost note'de kasutamine mängus.

Oskus kuulata ja järgi mängida lihtsamaid trummibiite ja -breike.

VI klass

Eesmärgid: Jazzilik fraseerimine. Swing. Süngoobid. Trummimängutehnikad jazzis – feathering, comping. Harjadega mängimine. Ballaad. Transkriptsioonid ehk noodistusoskus lemmikbändide muusika järgi – trummibiidid ja -breigid. Tremolo ehk buzz roll tehnika arendamine.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – üks vabalt valitud stiilis soolotrummietüüd, prima vista ja koordinatsiooniharjutus trummikomplektil.

II poolaasta – kaks soolotrummietüüdi - üks orkestraalne, üks rudimentaalne ja koordinatsiooniharjutus trummikomplektil.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala trummikomplektiga ansambli koosseisus.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala trummikomplektiga ansambli koosseisus.

Nõuded tehnikale:

Oskus mängida harjadega.

Oskus mängida swing'i koos õpitud trummimängutehnikatega.

Oskus noodistada ja mängida järgi fonogrammilt kuuldu.

Oskus mängida kolme erinevat löögitüüpi – üksik löök, topeltlööök ja põrin ehk buzz.

VII klass

Eesmärgid: Improviseerimine. Latin trummibiidid – bossa nova, samba, rumba, tango. Kõige eelneva õpitu viimistlemine ja arendamine. Vahelduvad taktimõõdud.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – kaks soolotrummietüüdi - üks orkestraalne, üks rudimentaalne, prima vista ja koordineerimisharjutus trummikomplektil.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – esinemine vabatahtlik. Võib esitada osa eksamikavast.

VII klassi lõpus tuleb erialas sooritada vanema astme lõpueksam:

Lõpueksamiks tuleb ette valmistada ~20 minutiline kontsert, mis koosneb 3-4 loost (millest 1 võib olla juba varasemalt esitatud lugu).

Esitada tuleb:

*1 vabalt valitud stiilis soolotrummietüüd.

*2-3 lugu bändikoosseisus, millest vähemalt ühes loos on vähemalt kaheksa takti kestev eelnevalt iseseisvalt komponeeritud trummisoolo. Mängides peaks kasutama maitse järgi kõiki eelnevalt õpitud elemente – ghost notes, fillid, breigid, biidi varieerimine, avatud hi-hat jne. Soolotrummietüüdi võib mängida noodist, ansamblilood peast.

Nõuded tehnikale:

VII klassi lõpuks peaks õpilasel olema järgnevad omadused:

Erinevate muusikastiilide valdamine trummidel – pop, rock, funk, swing, latin, disco jne.

Improviseerimisoskus – mõelda iseseisvalt välja trummibiite, breike, fille, soolosid.

Eelnevalt õpitud trummimängutehnikate loominguline ja maitsekas kasutamine mängus – ghost note, rim click, rim shot, comp, feathering, avatud hi-hat.

Oskus mängida dünaamiliselt vastavalt muusikalisele vajadusele – vaikselt, keskmiselt, kõvasti, aktsentidega.

Kolme erineva löögitüübi – single stroke'i, double stroke'i ja buzz'i valdamine.

Hea noodikirja tundmine, oskus õppida noodi järgi soolotrummietüüde, trummibiite jne.

Oskus mängida erinevate vahenditega – trummipulgad, harjad, riisipulgad, pehmed nuiad.

Hea sisemine pulss.

Hea ansamblimängu tunnetus.

Oskus kasutada metronoomi erinevatel taktiosadel – löögi peal, offbeat, 8-ndikud, 16-ndikud jne.

Oskus häälestada trumme vastavalt muusikalisele maitsele ja vajadusele.

Oskus hooldada instrumente ja nende komponente - vahetada trumminahku, soolotrummi vedru jne.

Oskus leida huvipakkuvat lisamaterjali iseseisvalt.

VII klass lõpeb kooli lõputunnistuse saamisega.

Lisa-aastad

Kõige eelnevalt õpitu süvendamine.

Tehnilised arvestused:

I poolaastal – kaks soolotrummietüüdi - üks orkestraalne, üks rudimentaalne, prima vista ja koordinatsiooniharjutus trummikomplektil.

II poolaastal – kaks soolotrummietüüdi - üks orkestraalne, üks rudimentaalne, prima vista ja koordinatsiooniharjutus trummikomplektil.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala bändiga.

II poolaastal – kaks erineva iseloomuga pala bändiga.

2. SOLFEDŽO AINEKAVA (eelklass-IV klass, V klassist asendub aine rütmimuusika teooriaga)

Solfedžo eesmärgiks on muusikalise kuulmise ja noodistlaulmise(mängimise) oskuse ja interpreteerimisaluste väljaarendamine. Solfedžotunnis arendatakse sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

Tegeletakse järgmiste oskuste arendamisega:

- *Hääl ja lauluoskus* – hingamine, fraseerimine, intonatsioon, väljenduslikkus.
- *Astmetaju* – astmete tabamine tabelil ja noodi järgi. Heliredelite laulmine, harmooniline kuulmine.
- *Solfedžeerimine* – noodinimedega või sõnadega, transponeerimine, peastlaulmine, tundmatu harjutuse laulmine.
- *Mitmehäälsus* – heliredelid intervallides, intervallide, akordide, järgnevuste laulmine, mitmehäälsed harjutused, saatena laul.
- *Rütm* – rütmis liikumine, rütmisilpide omandamine, rütmiharjutused ühele ja kahele käele, rütmi koputamine koos pulsilöökidega(taktiviipamisega), ostinato, saaterütm, rütmikaanon.
- *Muusikateooria* – noodikirja õppimine, taktimõõdud, helistike tundmine, kvindiring,
- *Suuline analüüs* – rütmianalüüs, meloodiaanalüüs, vormianalüüs, laadi ja helistiku analüüs, intervallide, akordide, dünaamika analüüs.
- *Diktaat* – meloodiline ja rütmidiktaat, lünkdiktaat, mäludiktaat, kiirusdiktaat astmete tabamiseks.
- *Improvisatsioon* – meloodia improviseerimine antud tekstile, läbivõetud teemale, antud rütmile. Rütmilise improvisatsioon õpitakse taktimõõdudes, õpitakse meloodia saatena, lihtsamad rütmipartituurid.
- *Itaaliakeelsed oskussõnad* – tempode nimetused, tempomuutused, dünaamika, iseloomu väljendavad sõnad.

Ainekava koostamisel on lähtutud kahest põhimõttest:

- ainekava edukalt läbinud õpilane saab jätkata õpinguid rütmimuusika teooria aines
- ainekavas kirjeldatud teadmised ja oskused sobivad ettevalmistuseks nii klassika- kui rütmimuusika suunal jätkajatele. Ainekava sisaldab omandatavate teadmiste ja oskuste kirjeldust ning noorema ja vanema astme eksami nõudeid.

Kodune töö:

Tunnis toimub uue materjali õppimine. Õpetaja võib vajadusel anda ka koduseid ülesandeid, mis toetavad läbitud teema paremat omandamist.

Kontrolltööd ja testid:

Kontrolltööd ja teste korraldatakse tunnis vastavalt vajadusele, et kontrollida õpilaste teadmisi ja oskusi läbitud teema ulatuses ning valmistuda eksamiteks.

Eksamid:

Eksamipiletite koostamisel on aluseks Eesti Muusikakoolide Liidu poolt liikmetele saadetavadksamipiletid.

Noorema astme üleminekueksam toimub noorema astme lõpus (IV õppeaasta kevadel).

2.1. NÕUDED KLASSIDE KAUPA:

eelklass

Põhieesmärgid:

Rütmiõpetus. Muusikataju arendamine. Duur ja moll.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda C ja G duuri ning a ja e molli;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära järgnevad rütmid:
- saab aru järgnevatest mõistetest: noodijoonestik, takt, taktijoon, lõpujoon, viiuli- ja bassivõti, nootide tähtnimed (silpnimed), diees, bemoll, T (t).

I klass

Põhieesmärgid:

Rütmiõpetus. Muusikataju arendamine. Duur ja moll.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D ja F duuri ning lahendada püsimatuid astmeid püsivatesse ja loomulikke a, e ja d molli;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära 2-3 ja 4-osalise taktimõõdu ning järgnevad

rütmid:

- saab aru järgnevatest mõistetest: noodijoonestik, taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4=C), takt, taktijoon, eeltakt, lõpujoon, rõhulised ja rõhutud taktiosad, kordusmärk, abijoon, viiuli- ja bassivõti, dünaamika, nootide tähtnimed (silpnimed), diees, bemoll, juhtheli, paralleelsed helistikud, kordus, püsiv ja püsimatu aste;
- oskab noodistada lihtsaid 2-4-taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.

II klass

Põhieesmärgid:

Molli kolm kuju. Tutvumine intervallidega.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D, F ja B duuri ja põhikolmkõlasid;
- oskab laulda ja kirjutada loomulikku a, e, d, h ja g molli ning põhikolmkõlasid;
- oskab laulda kaanoneid;
- oskab laulda noodist (sh lastelaule)
- oskab kirjutada 2 kuju (loomulik, harmooniline) a, e, d, h ja g molli ning põhikolmkõlasid. Duur- ja mollkolmkõla (mažoor- ja minoorkolmkõla), kolmkõlade tähistused väljaspool helistikku: „M“ - duurkolmkõla ja „m“ - mollkolmkõla;
- tunneb noodipildi ja kuulmise järgi ära molli 3 kuju;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära 2-, 3- ja 4-osalises taktimõõdus järgnevad rütmid:

- saab aru mõistetest: terve- ja pooltoon, bekaar, fermaat, sekvents, varieerimine, molli kolm kuju, intervallid (p.1; p.8; p.4; p.5; s.3; v.3; s.2 v.2), paralleelsed helistikud;
- tunneb tempotähiseid: *adagio, largo, andante, moderato, allegro, presto*;
- tunneb dünaamikatähiseid: *p, mp, mf, f, crescendo, diminuendo*;
- oskab noodistada 2-4 taktilisi rütmi-ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

III klass

Põhieesmärgid:

Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

Nõuded õpilastele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D, A, F, B ja Es duuri, a, e, h, fis, d, g ja c molli (loomulik ja harmooniline), põhikolmkõlasid (astmetähistusega I, IV, V) (tutvustavalt ka funktsioonide nimed), I kolmkõla pöörded (tähistusega I₆ ja I₆₄);
- tunneb noodipildi ja kuulmise järgi ning kirjutab ja laulab kõiki õpitud lihtintervalle ning teab nende suurust toonides;
- oskab intervalle helistikes määrata;
- saab aru mõistetest põhikuju ja pööre, 3/8 taktimõõt, dominantseptakord, kolmkõla helide nimetused (priim, terts, kvint), transponeerimine;
- oskab noodistada 6-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

IV klass

Põhieesmärgid:

Eelmistel õppeaastatel õpitu kinnistamine, lahendusega intervallid, valmistumine üleminekueksamiks.

Nõuded õpilastele:

- oskab laulda ja kirjutada kuni nelja võtmemärgiga helistikke, õpitud intervalle ja akorde nii helistikus kui antud noodist;
- oskab koputada nii ühe kui kahe partiiga rütmiharjutusi;
- tunneb kuulmise ja noodipildi järgi ära õpitud helilaadid, intervallid, akordid ja rütmid;
- teab intervallide suurust toonides ja oskab neid ehitada antud noodist üles ja alla;
- tunneb tähtharmoniat õpitud akordide ja helistike piires;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära triooli ja sünkoobi;
- tunneb dominantseptakordi (V7) koos lahendusega nii duuris kui harmoonilises mollis;
- saab aru mõistest samanimelised helistikud;
- on tuttav tähtharmonia akordimärkidega õpitud akordide ja helistike piires (duur- ja mollkolmkõla, V7);
- on tuttav kõrvalastmete kolmkõladega;
- oskab noodistada 6-8-taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

IV klassi lõpus tuleb solfedžos sooritada noorema astme üleminekueksam.

Eksamil kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4 (va rütmiharjutuse koputamisel, kus võib esineda ka 3/8). Eksam koosneb kahest osast – kirjalikust ja suulisest. Eksam sooritatakse varasemate õpitulemuste põhjal kas A-raskusastmel (keerulisem) või B-raskusastmel (lihtsam)

Kirjalik:

- *diktaat* – 4-8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus. Mängitakse kokku 7 korda;
- *rütmidiktaat* – 4 takti 2/4, 3/4 või 3/8 taktimõõdus, mängitakse ette 6 korda;
- *intervallide ja akordide kuulamine* – (*priimist oktavini*) – mängitakse 8 intervalli ja akordi, kõiki kolm korda järjest (üks kord harmooniliselt, teine kord meloodiliselt, kolmas kord harmooniliselt). Valikus on duur- ja mollkolmkõlad ning dominantseptakord. Lisaks kõik lihtintervallid priimist oktavini.
- *teooria* – akordide ehitamine ja/või määramine, helistike ning võtmemarkide kirjutamine ja/või määramine.

Suuline:

Kogu suuline pilet on ühes helistikus.

- *heliredeli laulmine*;
- *samas helistikus põhikolmkõlade ja dominantseptakordi laulmine koos lahendusega*;
- *harjutuse laulmine noodist*;
- *rütmiharjutuse koputamine* – 4 takti, fikseeritud löökpilli partiina, kasutatakse taktimõõde 2/4, 3/4 ja 3/8.

IV klassi üleminekueksamid heade tulemustega sooritanud õpilane jätkab õpinguid õppenõukogu otsusega V klassis rütmimuusika teoorias. Üleminekueksamini nõrkade tulemustega sooritanud õpilane viiakse õppenõukogu otsusega üle vabaõppe 5. õppeaastale.

3. RÜTMIMUUSIKA TEOORIA AINEKAVA (V-VII klass)

Rütmimuusika teooria ainetsükli ülesandeks on anda õpilasele improviseerimiseks vajaminevad ning lugude transkribeerimiseks teadmised ja oskused. Aine eesmärgiks on eelkõige kaasa aidata erialaliste oskuste omandamisele ja ansambelis koos musitseerimisele.

Aine õpetamise põhimõtted:

- Kogu õpitav materjal omandatakse nii kuuldeliselt, teoreetiliselt kui ka praktiliselt, mis tähendab teooria praktikasse rakendamist läbi laulmise ja pillimängu;
- Julgustada õpilast oma ideid muusikas avaldama;
- Laulmisel kasutakse tähtnimetuste kõrval ka meloodia artikulatsiooni ja fraseerimist esiletoovaid vokaliseeritud silpe;
- Õppematerjalidena (diktaatideks, harmoonia järgnevusteks jne.) tuleb võimalusel kasutada võimalikult palju juba olemasolevaid rütmimuusikast pärit teemasid ja helisalvestisi, et õppeprotsess toetuks rütmimuusika näidetele;
- Õppematerjali valikul lähtuda printsiibist lihtsamalt keerulisemale ja tuttavalt vähem tuttavale. Seetõttu oleks esimesel aastal soovitatav õpetamisel lähtuda õpilastele tuntud meloodiatest;
- Oluline on õppeprotsessi jooksul lisaks muule ka analüüsi oskuste arendamine (vorm, meloodia, harmooniline plaan, meloodia ja harmoonia suhe);
- Õppetöö käigus omandatakse vajalik rütmimuusikaalne terminoloogia.

Aine õpetamise meetodid:

- Õppetöös tuleb kasutada nii vokaal- kui instrumentaalmuusika helisalvestisi transkribeerimiseks ehk kuulatud lugude noodistamiseks. Erinevateks elementideks eraldatuna tähendab see stiilide, koosseisude, taktimõõtude, vormi, meloodia rütmi, meloodia, bassiliini, harmoonia kindlaksmääramist ja ülesmärkimist.
- Klaveril mängitud diktaatide ja akordijärgnevuste noodistamine;
- Kuulmise järgi akordide, intervallide ja laadide määramine ning noodistamine;
- Akordide, laadide ja meloodiate noodist laulmine ning akordide ja harmooniajärgnevuste laulmine nii harmooniliselt (st. mitmehäälselt ansambelis) kui ka meloodiliselt;
- Improviseerimisoskuste arendamine laulmise, pillimängu ning teoreetiliste teadmiste kaasabil;
- Omaloomingu kirjutamine. Kuna rütmimuusiku roll on võrreldes klassikalise muusika esitajaga erinev – muusik on nii helilooja kui ka esitaja ühes isikus, tuleks sellest lähtudes anda õpilasele teadmisi ja oskusi komponeerimiseks;
- Rütmi imiteerimine, ülesmärkimine, improviseerimine ning töö metronoomiga, eesmärgiga arendada õpilases rütmikaga seotud oskusi (rütmifiguurid, fraseerimine, püsiv pulss).

3.1. PROGRAMM KLASSIDE KAUPA:

V klass

Helistikud, laadid, intervallid:

- kõik lihtintervallid ja nende kõlaline eristamine harmooniliselt kui ka meloodiliselt esitatuna, intervallide laulmine tähtnimedega ja vabalt valitud silpidega;
- kuni nelja märgiga duur- ja mollhelistikud;
- duur- ja mollpentatoonika;

Harmoonia:

- duuri ja molli kolmkõlad ja nende moodustamine kuni nelja võtmemärgiga helistikes; akordide (kolmkõlade ja dominatseptakordide) tähistamine pop-jazzmuusikas;
- diatoonilised duurhelistikust lähtuvad kolmkõlad (v.a. 7. astme kolmkõla) ja harmooniajärgnevused teoreetiliselt ja kuuldeliselt kuni kolme märgiga helistikes.

Rütm:

- rütmifiguurid;
- pulss;
- vormitaju arendamine;
- tutvumine rütmimuusika fraseerimisega.

VI klass

Helistikud, laadid, intervallid:

- meloodiline moll nii tõusvalt kui laskuvalt;
- blues
 - vorm;
 - blues erinevates stiilides;
 - blues'i laad kuni 5 märgini.
- viie märgiga duur- ja mollhelistikud;
- dooria, miksolüüdia

Harmoonia:

- septakordid (M7, m7, 7, dim, m7b5), nende struktuur ning kõlaline eristamine nii eraldiseisvatena kui ka järgnevuses;
- m7 ja V7, M7 kui kolme põhiseptakordi laulmine;
- diatoonilised duurhelistikust lähtuvad kolmkõlad (v.a. 7. astme kolmkõla) ja harmooniajärgnevused teoreetiliselt ja kuuldeliselt kuni nelja märgiga helistikes;

Rütm:

- jazzilik fraseerimine;
- swing'i rütmid;
- süngoobid;
- rütmi improviseerimine.

VII klass

Helistikud, laadid:

- Eelnevalt õpitud laadide kinnistamine
- kuni kuue märgiga duur- ja mollhelistikud;
- Pentatoonika kuni 6 märgini

Harmoonia:

- Eelnevalt õpitud akordide kinnistamine

Rütm:

- erinevate stiilidega tutvumine – swing, latin, funk

Õppeaasta jooksul korraldatakse eksamiks valmistumisel ka eelmisel aastal õpitud materjale.

VII klassi lõpus tuleb rütmimuusika teoorias sooritada vanema astme lõpueksam.

Kirjalik:

- *diatooniline harmooniajärgnevus*. Koosneb kaheksast üheakordilisest taktist;
- *meloodiadiktaat*. Kuni 4 takti;
- *rütmidiktaat*. Kuni 4 takti
- *akordide, intervallide ja laadide ehitamine*. Õpitud kirikulaadid, blues, pentatoonika M7, m7, 7, m7b5, dim, p.1-p.8
- *transkribeerimine*. 1 nädal enne eksamit ette antud loo kodus transkribeerimine (kuni 8 taktiline fraas)

Suuline:

- *rütmiharjutuse koputamine või silpidel laulmine*
- *jazzmeloodiate noodist laulmine silpidel (scat laul)*. Koos stiilist lähtuva õige fraseerimisega. Kokku neli 2-4 taktilist erinevas stiilis fraasi.
- *akordide laulmine*. M7, m7, 7, m7b5, dim.

Lisa-aastad

Lisa-aastatel õppimise võimalust pakutakse vaid õpilase soovil ja kooli võimaluse olemasolul.

Eelnenud aastatel õpitu süvendamine, kinnistamine. Valmistumine erialalist kutse või keskkaridust pakkuva kooli sisseastumiskatseteks.

4. RÜTMIMUUSIKA AJALOO AINEKAVA

Rütmimuusika ajaloo ainetundides tutvutakse pop- ja jazzmuusika ajalooga läbi erinevate stiilide ja elementide tundmaõppimise. Aine annab ülevaate enimkasutatavatest instrumentidest ja kuulsamatest muusikutest. Õppeaja vältel õpitakse tundma rütmimuusika arengulugu 19. sajandi lõpust tänapäevani. Liigituse aluseks on stiilid ning ajastud. Iga stiiliperioodi esindajateks on valitud heliloojad, kes on kõige rohkem mõjutanud rütmimuusika arengut. Välja tuuakse tähtsaim iga stiili kohta (kuidas sai alguse, kust pärineb, tähtsaimad esindajad ja nende elulugu).

Eesmärgiks on tutvustada õpilasele tänapäevase rütmimuusika alustalasid.

Õppetöö meetodid:

- loeng;
- iseseisev töö;
- rühmatöö;
- muusika kuulamine;
- videosalvestuste vaatamine;
- kontsertide külastamine

V klass

I poolaasta

- muusikatööstus (eesmärgid, suuremad firmad, enimmüüdud singlid);
- kaasaegse rütmimuusika algus (minstrelshow, afroameerika muusika);
- spirituaal;
- ragtime;
- blues (bluesi vormid, tähtsamad muusikud).

II poolaasta

- jazz- ja maailmamuusika
 - jazzi erinevad stiilid;
 - Ladina-Ameerika muusika.

VI klass

I poolaasta

- kantrimuusika;
 - kantrimuusika süünd;
 - erinevad stiilid;
 - tähtsamad muusikud (J. Cash, E. Presley).
- rock'n'roll:
 - miks tekkis;
 - tehnika saavutused;
 - stiilid;
 - tähtsamad muusikud (Buddy Holly, Jerry Lee Lewis jt).

II poolaasta

- 1960-ndad:
 - uuendused;
 - The Beatles;
 - the Rolling Stones;
 - Briti invasion;
 - roki süünd ning erinevad stiilid.
- soulmuusika:
 - iseloomustus;
 - Motown vs. Stax/Volt;
 - tähtsamad muusikud (Ray Charles, Aretha Franklin).
- funkmuusika:
 - iseloomustus;
 - tähtsamad muusikud (James Brown).

VII klass

I poolaasta

- popmuusika süünd;
- diskomuusika;
- elektrooniline muusika;
- hip-hop, rap ja R'n'B.

II poolaasta

- rütmimuusika süünd Eestis ning tähtsamad muusikud, ansamblid;
- muusikal.

VII klassi lõpuks peab õppeprogrammi läbinud õpilane omama ülevaadet rütmimuusika arengust ja põhisuundadest 19. sajandi lõpust tänapäevani.

- iga suurema teema lõpus toimub kirjalik kontrolltöö, mis hõlmab õpitud materjali;
- iga poolaasta lõpus toimub kuulamisseminar, kus on vaja ära tunda sel perioodil õpitud muusikastiilide tähtsamad näited;
- kord aastas on vaja külastada vähemalt ühte kaasaegse muusika kontserti ning kirjutada sellest ülevaade.

5. LISAERIALA AINEKAVA

Lisaeriala ainekava on identne valitud eriala vabaõppe ainekavaga.

.